

پروفیسور دوقتور محمد تقی زہتابی (کیریشچی)

تبریز-۱۳۷۸

• بو کیتابین ایکینجی چاپینا یار دیم گؤسترنلردن تشکر اولونور. •

ایران تورکلرینین اسکی تاریخی

پروفیسور دکتر محمدتقی زهتابی، گریشچی،

ویراستار

ناھید شری زاده

طرح جلد و صفحه آرایی

مقصود ابراهیم زاده - محمد پور موسوی

حروف نگار

لریبا ولی - حسن روحی

□ □ □

چاپ اول • تابستان ۷۷

چاپ دوم • بهار ۷۸

ناشر • نشر اختر

لینوگرافی • ترسیم

چاپ • جمالی

صحافی • پایروس

تعداد • ۳۰۰۰ نسخه

امور فنی و نظارت نشر

کارگاه سبزی، تبریز: صندوق پستی ۳۳۵۶ - ۵۱۳۳۵ ☎ ۵۳۱۵۳۶ - ۴۱

تمامی حقوق این اثر متعلق به مؤلف است.

ISBN: 964-6756-04-2 شابک: ۹۶۴-۶۷۵۶-۰۴-۲

ایچینده کیلر

۱. کیتاب باره ده بیر نئچه سؤز ۱
۴. مونشسکیو تورکلر حاققیندا ۴
۵. ویل دورانت ۵
۵. تاریخ علمی ۵
۱۴. جنوبی آذربایجاندا تاریخ علمینه بیر باخیش ۱۴
۲۱. گبریش ۲۱
۲۶. تاریخ قایناقلاری ۲۶
۳۱. دیل، ائل، شخص و بئر آدلاری ۳۱
- الف - میلی دیل ۳۱
- ب - ائل و شخص آدلاری ۳۲
- ج - بئر و جغرافی آدلاری ۳۳
- قدیم آذربایجان تاریخینه لازیم گیریش
- منطقه میزده ایلک اینسانلار، جمعیلر، میللر، دؤولتلر و مدنیلر ۳۴
۱. سومنرلر ۳۸
- سومنرلرین اصلی و منشایی ۳۹
- سومنرلرین دینی تصوورو ۴۱
- سومنرلر بشریتین ایلک بوکسک مدنیّت یارادانلاری ۴۲
- سومنرلر بشریتین ایلک قانون قویانلاری ۴۴
- سومنرلرین خطّی ۴۶
- سومنرلر بشر حیات و مدنیّته نلر گتیرمیشلر؟ ۴۷
۲. اککلر و سامیلر ۴۸
- یشنه ده سومنر دؤولتی ۴۹
- سومنرلرین اینقیراضی ۴۹
- بابیلین پارلاماسی ۵۰
- ایکینجی سولاله ۵۱
- اوچونجو سولاله - کاسسیلر ۵۱
- دوردونجو سولاله ۵۱
- بشینجی سولاله ۵۱
۳. ایلاملار ۵۲
- آشور بانیپال دؤورو ۵۶
- ایلام حکومتینین سونو ۵۷
- ایلام شاهلیق سولاله لری ۵۹
۱. آوان شاهلیغی سولاله سی ۶۱
۲. آرانین ایکینجی شاهلار سولاله سی ۶۱
- ایلامین "سیماش" شاهلاری ۶۴
- سوککال ماخ شاهلار سولاله سی ۶۶
- حمورابینین شاهلیغی ۶۷
- سوککال ماخ سولاله سی شاهلاری ۶۹
- اورتا دؤور ایلام شاهلاری سولاله سی ۶۹
- ایلامین یئنی دؤور شاهلار سولاله سی شاهلاری ۷۰
- یئنی دؤور ایلام شاهلاری ۷۳
- مدنیّت و هنر ۷۴
- ایلام خلقی یاشادی ۷۵
۴. هیت لر ۸۰
- هیت توپلومونون اجتماعی قورولوشو ۸۳
- سیاسی قورولوش ۸۵
- هیت حکومتی ذیروده ۸۶
- هیت مدنیّتی ۸۷
۵. کاسسیلر ۸۹
- کاسسیلرین دیلی ۹۱
- کاسسیلرین مدنیّتی ۹۲
- کاسسیلر یاشادی ۹۳
۶. هوریلر [میتانتیلر] ۹۴
- هوریلرین دیلی ۹۶
- هوریلرین مدنیّت و هنری ۹۷
۷. اورارتولار ۹۹
- اورارتولارین شاهلاری ۱۰۲
- اورارتو حکومتینین آرادان گشتمه سی ۱۰۴
- مدنیّت، شهر تیکمک و ثروت ۱۰۵
- اوراتولارین دینی آنلایشلاری ۱۰۷
- اورارتولارین دیلی ۱۰۸
- اورارتولارین خطّی ۱۰۸
- اورارتولار و آذربایجان ۱۰۸
- آارات ۱۱۱
- سرده ری ۱۱۱
۸. آسوری ایمپراتورلوغو ۱۱۸
- آسوری تاریخی اوچ دؤره به بؤلونور، قدیم دؤور ۱۱۹
- اورتا دؤور ۱۱۹
- سون دؤور ۱۲۰
- بشریت واحد دیلی لیگه دوغرو گشدیرمی؟ ۱۲۱
- آسیانی خلقلرین دیلی [Asianik] ۱۲۶
۱. لکک و اساس لغت خزینه سی ۱۳۱

- ۱۹۲ ۱۳۴ - سومر دېلېن خېزىنە سېلە چاغداش نورک و آذرى
- ۱۹۶ ۱۳۶ I - سومر - تورک - آذرى سۆزلرينين مقايسه جدولى
- ۱۹۶ ۱۳۸ II - صرف [مورفولوژى] و اشتقاق باخيميندان
- ۲۱۱ ۱۳۸ ۱ - ايسملرين حاللانماسى
- ۲۲۰ ۱۳۹ ۲ - فعلى صيقت [ايسم - فاعيل] "آن - ان"
- ۲۲۲ ۱۳۹ ۳ - فعللرين تصرفى
- ۲۲۶ ۱۴۰ ۴ - فعلى ايسم دوزلدن "م"
- ۲۲۹ ۱۴۰ ۵ - اوندان ايگيرمييه قدر مرکب سايلار
- ۲۳۰ ۱۴۰ ۶ - سيرا سايلارينين علامتى
- ۲۴۵ ۱۴۱ ۷ - سايلارين قورولوشو
- ۲۵۲ ۱۴۲ III - بير نحوى عنصر و مقايسه سى
- ۲۵۲ ۱۴۴ • يثكون
- ۲۷۳ ۱۴۶ • آذربايجان تورپاقلاريندا ايلک اينسان ايزلرى
- ۲۷۳ ۱۴۸ • ان اسكى داش دؤورو
- ۲۷۹ ۱۵۰ • يثنى داش دؤورو
- ۲۸۰ ۱۵۱ • ايلک اجتماعى قورولوش
- ۲۸۱ ۱۵۱ • ميسين کشفى
- ۲۸۱ ۱۵۲ • مفرغ - تونج دؤورو
- ۲۸۴ ۱۵۳ • ده مير آلتلر
- ۲۸۵ ۱۵۴ ۱ - قوبوستان يازيلارى
- ۲۸۸ ۱۵۶ ۲ - همدان اطرافيندا تاپيلان اثرلر
- ۲۸۹ • ماقبل تاريخ دؤورونده آذربايجان اراضيسينده حيات و مدنيت قالبنى اولان مرکزلر
- ۲۹۰ ۱۶۱ • حبصار تپه
- ۲۹۳ ۱۶۲ • گييان تپه
- ۲۹۴ ۱۶۲ • سيلک تپه
- ۲۹۸ ۱۶۳ • گۆزى تپه
- ۳۰۱ ۱۶۳ • يانيق تپه
- ۳۰۲ ۱۶۶ • شمالى آذربايجانين تاريخى تپه لرى شامو تپه
- ۳۱۲ ۱۶۷ • کور - آراس
- ۳۱۳ ۱۶۸ • بيرينجى کول تپه
- ۳۱۷ ۱۶۸ • ايکينجى کول تپه
- ۳۲۱ ۱۶۹ • هند - آوروپايى خلقلرين منطقه ميزه گلمه سيندن اول (۱)
- ۳۲۳ • غربى آذربايجاندا ايلک حکومت و مدنيت
- ۳۲۴ ۱۷۰ • غربى آذربايجانين طبيعى و طبيعى ثروتى
- ۳۲۴ ۱۷۱ • اره تهنين يثر آلتى - معدن و داش ثروتى
- ۳۲۶ ۱۷۷ • هورريلر - غربى آذربايجانين بواسكى مدنيتى يارادانلار
- ۳۲۶ ۱۸۱ • اينسو کوش سيرانانين حکمرانلىقى
- ۳۲۶ ۱۸۲ • هورريلر - صنعتکار، هنرمند و يوکسک مدنيتلى خلق
- ۱۹۶ ۱۳۸ • آراتنا - اورارتو - آارات
- ۱۹۶ ۱۳۸ • هند - آوروپايى خلقلرين منطقه ميزه گلمه سيندن اول (۲)
- ۱۹۶ ۱۳۸ • آذربايجان تورپاقلاريندا ايلک اينسانلار و خلقلر
- ۱۹۶ ۱۳۹ • قوتى - لوللوپيلر تاريخ صحنه سينده
- ۱۹۶ ۱۳۹ • لوللوپيلر
- ۱۹۶ ۱۴۰ • لوللوپيلرين دينى
- ۱۹۶ ۱۴۰ • قوتيلر
- ۱۹۶ ۱۴۰ • قوتيلرين اککده حاکميتى
- ۱۹۶ ۱۴۱ • بو دؤورده لوللوپى - قوتيلرين دىلى و مدنيتى
- ۱۹۶ ۱۴۲ • قوتى - لوللوپيلر م. ق. ايکينجى مين ايلليکده
- ۱۹۶ ۱۴۲ • قوتى ملکه سى "ناوار" خانيمين حاکميتى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • کيچيک امبرليکلرين بيرلشمه سى ماننا حکومتى
- ۱۹۶ ۱۴۳ (م. ق. ۱۰ - ۹ - ۸ - نجى يوز ايلليکده)
- ۱۹۶ ۱۴۳ • آسوريلرين داواملى هجوملارى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ايکينجى توکولتى نينورتانين نائيرى يه يوروشو
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ايکينجى آشورناسيراپالين نائيرى يه هجومو
- ۱۹۶ ۱۴۳ • نورادادين مقاومتى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • نيک ديارا و دنيزده دؤيوش
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ناماردا عصيان
- ۱۹۶ ۱۴۳ • اورارتولارين ايلک هجوملارى و ماننا شامى شارسيا
- ۱۹۶ ۱۴۳ • پيريشاتى دؤيوشور
- ۱۹۶ ۱۴۳ • البرزون جنوب ياماجلاريندا دؤيوش مرکزى ماددا دؤيوش
- ۱۹۶ ۱۴۳ • شميميراميسين ماننا - ماد تورپاقلارينا آرديجيل هجومو
- ۱۹۶ ۱۴۳ • اوراتولارين ماننايا آرديجيل هجوملارى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ايرانزونون آسوريلرله اتحادى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ايرانزو گلمه سينه داير
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ماننا حکومتينين قورولوشو، اقتصادى و سياسى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ماد بيرليگى و دؤولتينين يارانما شرايطى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • آسوريلرين ايکينجى دؤور هجوملارى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • تيفلت پيله سرين II هجومو
- ۱۹۶ ۱۴۳ • II سارقونون هجوملارى و ماننا حکومتى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • بيرينجى روسانين مداخله سى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • ايرانزونون آسوريلردن يارديم ايسته مه سى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • شاهلارين عصيانى
- ۱۹۶ ۱۴۳ • اوللوسونونون سلطنتى و سارقونون هجومو
- ۱۹۶ ۱۴۳ • سورگونلر و اعداملار
- ۱۹۶ ۱۴۳ • سارقونون ايکى اوزلو سياستى

۳۲۷. ۲. گوموش قابلار ۴۲۰
۳۲۷. ۳. خار - خار عصبانی ۴۳۴
۳۲۷. ۴. یشی هجوم، عیالین خطه نهمی و یهودی سورگونلر ۴۴۶
۳۲۸. ۵. ایکینجی سارقونون هجومو ۴۵۴
۳۲۹. ۶. یشی هجوم و دیوکون سورگون اولماسی ۴۶۰
۳۲۹. ۷. ائللی بی و خار - خار عصبانی ۴۷۱
۳۳۲. ۸. ایکینجی سارقونون یوروشو ۴۸۰
۳۳۴. ۹. سارقون - اوللوسونو دانیشیقلاری ۴۸۲
۳۳۶. ۱۰. ایکینجی سارقونلا بیرینجی روسانین گوروشو ۴۸۷
۳۳۸. ۱۱. تارماکیس ویران اندیلیر ۴۸۸
۳۴۰. ۱۲. ایکی خطله حرکت ۴۹۲
۳۴۷. ۱۳. ایکینجی سارقونون، مرکزی مادا هجومو کارالادا قیام ۴۹۵
۳۴۸. ۱۴. ائللی بی ده اختلاف ۴۹۶
۳۴۹. ۱۵. ایکینجی سارقونون ماننا - ماد علیه هجومو ۵۰۹
۳۵۰. ۱۶. ایکینجی سارقونون ماد - ماننا اراضیه سون هجومو ۵۲۳
۳۵۰. ۱۷. II یاریسیندا آسوری حکومتین ماننا - ماددا سیاستی ۵۲۳
۳۵۷. ۱۸. ایلام - بابیل - ائللی بی اتحادی ۵۲۸
۳۵۸. ۱۹. م.ق. ۸-۱۰-۱۰ عصرلرده ماننا - ماد مدنییتی ۵۲۹
۳۶۰. ۲۰. اجتماعی و دؤولت قورولوشو ۵۲۹
۳۶۲. ۲۱. مانالارین دیلی، ادبیاتی، خطی، موسیقی سی و هنری ۵۳۰
۳۶۴. ۲۲. ادبیات ۵۳۰
۳۷۱. ۲۳. میشو داغی ۵۳۰
۳۷۱. ۲۴. تاریخی شخصیت و افسانه قیلقمیش ۵۳۰
۳۷۲. ۲۵. تاریخ و "قیلقمیش" افسانه سی ۵۳۱
۳۷۳. ۲۶. خزر دیزی ۵۳۳
۳۷۴. ۲۷. باشقا بیر فاکت ۵۳۴
۳۷۶. ۲۸. م.ق. ۸-۱۰-۱۰ نچی یوز ایللیکلرده ماننلاردا دینی تصور ۵۳۵
۳۷۷. ۲۹. م.ق. ۸-۱۰-۱۰ نجو یوز ایللیکلرده کند نصراتی، صحت و هنر ۵۳۵
۳۷۹. ۳۰. ماننا تاریخی و مدنییتی نین منبعلری ۵۳۶
۳۷۹. ۳۱. زئوه خزینه سی ۵۳۶
۳۸۵. ۳۲. حسنلی تپه سی ۵۳۷
۳۹۱. ۳۳. مجید تپه ۵۳۸
۳۹۳. ۳۴. نه اوچون ماننا خلقی و مدنییتی باره ده سورولار؟ ۵۴۶
۴۰۴. ۳۵. دئو کیمدیر؟ ۵۴۷
۴۱۱. ۳۶. مارلیک تپه ۵۴۸
۴۱۳. ۳۷. ۱. قیزیل قابلار ۵۵۱
۴۱۷. ۳۸. شاهین شکیللی کاسا ۵۵۳
۴۱۸. ۳۹. حیات افسانه سی پیاله سی ۵۵۵
۴۲۰. ۴۰. ایلاه لر ناخیلی کاسا ۵۵۵
۴۲۰. ۴۱. ۲. گوموش قابلار ۵۵۵
۴۳۴. ۴۲. مارلیک تپه مدنییتی و اونون اوزللیکلری ۵۵۵
۴۴۶. ۴۳. ماننا - ماد خلقلری استقلال و بیرلیگه دوغرو ۵۵۵
۴۵۴. ۴۴. بیر علمی خطا - ماد خلقی و ماد ایمپراتورلوغو ۵۵۵
۴۶۰. ۴۵. ایشغوزلار (ایسکیتلر) - ساکالار بیرینجی نظریه ۵۵۵
۴۷۱. ۴۶. ایکینجی نظریه ایشغوزلار (ایسکیتلر و یا ساکالار) کیمدیر؟ ۵۵۵
۴۸۰. ۴۷. ایشغوزلار و شمالی آذربایجان ۵۵۵
۴۸۲. ۴۸. آذربایجانین اسکی دیلی ۵۵۵
۴۸۷. ۴۹. مادلارین کؤکو ۵۵۵
۴۸۸. ۵۰. ماد سؤزو بشر و خلق آدی کیمی ۵۵۵
۴۹۲. ۵۱. نییه اشک ناز = اشکور = اشکور؟ ۵۵۵
۴۹۵. ۵۲. ماد اصطلاحی و ماد ائللی ۵۵۵
۴۹۶. ۵۳. آریایستلر و ماد ائللی ۵۵۵
۵۰۹. ۵۴. میللی حسلر و میللی توقوشمالار ۵۵۵
۵۲۳. ۵۵. خصوصی آدلارین کؤکو ۵۵۵
۵۲۳. ۵۶. ماد ۵۵۵
۵۲۸. ۵۷. ماد ائللیرین آدلاری ۵۵۵
۵۲۸. ۵۸. بوس - بوسای ۵۵۵
۵۲۹. ۵۹. پارتاکئن ۵۵۵
۵۲۹. ۶۰. آریزانت = آریسانت ۵۵۵
۵۳۰. ۶۱. بودی ۵۵۵
۵۳۰. ۶۲. موغ ۵۵۵
۵۳۰. ۶۳. ستروخات ۵۵۵
۵۳۱. ۶۴. ماد اصطلاحینین یارانماسی ۵۵۵
۵۳۳. ۶۵. اینسان و باشجی آدلاری ۵۵۵
۵۳۴. ۶۶. ساک - ساکا ۵۵۵
۵۳۵. ۶۷. هارپاک ۵۵۵
۵۳۵. ۶۸. قنومات - قاوماتا [Gnomata] ۵۵۵
۵۳۶. ۶۹. کیپاکسار و آستیاک ۵۵۵
۵۳۷. ۷۰. آخسیری ۵۵۵
۵۳۸. ۷۱. ماد حکومتینین یارانماسی مرکزی ماد ائللیرین قیامی، خیشتیرینی قیامین باشیندا ۵۵۵
۵۴۶. ۷۲. م.ق. ۶-۷-۷ نچو یوز ایللیگین اوللرینده ماننادا وضعیت ۵۵۵
۵۴۷. ۷۳. ایشغوزلارین یئرلشدیگی یئرلر ۵۵۵
۵۴۸. ۷۴. مستقل ماد حکومتینین یارانماسی ۵۵۵
۵۵۱. ۷۵. م.ق. ۶۷۳ - نجو ایل قیامیندا سونرا منطقه ده دوروم ۵۵۵
۵۵۳. ۷۶. ماننادا دوروم ۵۵۵
۵۵۵. ۷۷. خیشتیرینی نین ایشلری و اولومو ۵۵۵

